

Bier en gevulde koeken?

Innovatie moet de mestmarkt een goede toekomst bieden

Als er ergens grote problemen zijn, kun je wachten op de reactie dat er innovatie nodig is. Het probleem staat dan niet meer centraal, maar de uitdaging om het op te lossen. Ook op het gebied van het mestbeleid is innovatie nodig. De gebruiksnormen zullen behoorlijk dalen, de export naar Duitsland wordt binnenkort mogelijk veel moeilijker en de aantallen dieren in Nederland zullen niet vanzelf dalen. Ziehier het probleem: een overspannen mestmarkt.

In het verleden is al veel nagedacht over mestverwerking als oplossing voor de mestoverschotten. Een van de eerste wetenschappers in Nederland die hierbij betrokken was, de heer Jaap Voorburg, heeft eens gezegd: "Als je uit mest geen bier en gevulde koeken kunt maken, kun je mestverwerking wel vergeten." Hij bedoelde hiermee dat je alleen mestverwerking moet ontwikkelen als je daarmee producten kunt maken die marktpartijen graag van je willen kopen.

Kansen en mogelijkheden

De verleiding is nu groot om ons te gaan verliezen in sombere gedachten. Maar ja, daar heeft u als ondernemer niets aan. U heeft niets aan bedreigingen en problemen. Een ondernemer is op zoek naar kansen en mogelijkheden.

Hoe kan innovatie u daarbij helpen? Wat is innovatie eigenlijk en hoe doet u dat?

Als je op internet even op 'innovatie' googelt, krijg je binnen 0,3 seconden ruim 1,6 miljoen internetpagina's over innovatie. Innovatie is dus wereldwijd een veel gebruikt begrip. Maar wat houdt het nu eigenlijk in? Vaak wordt innovatie verward met verbetering. Je hebt een bepaalde werkmethode of machine en die pas je een beetje aan om het werk slimmer of efficiënter uit te voeren. Dat is echter geen innovatie. Bij innovatie maak je een grotere sprong voorwaarts. Je zorgt niet voor een verbetering aan de bestaande techniek, maar zet een geheel nieuwe of andere techniek of werkwijze in. Innovatie ontstaat pas als er een heel duidelijke, concrete uitdaging ligt: een probleem dus, dat om een oplossing

vraagt. Vervolgens heb je mensen nodig die buiten de gebaande paden kunnen denken. Die niet verder denken bij wat al bestaat, maar geheel nieuwe ideeën en technieken durven inzetten. Vervolgens moet dat nieuwe idee passend worden gemaakt op de bestaande situatie. Tot slot bekijk je of de innovatie ook daadwerkelijk het probleem oplost (zie het schema hiernaast).

Wanneer het probleem wordt opgelost met de innovatie krijg je de fasen van de marktintroductie van het idee (implementatie) en de commerciële toepassing. Vaak is dit wel een lange marsroute, die veel uithoudingsvermogen van de ondernemer vereist.

Innovatie en mest

Wat moet er gebeuren om rond de mestproblematiek een innovatie te krijgen? Allereerst moeten de mestoverschotten niet meer als probleem, maar als uitdaging worden gezien. Wat is er dus nodig om nog veel meer mest te willen produceren? Hoe krijgen we een vraagmarkt voor mest of producten uit mest? Uit mest zijn bijvoorbeeld waardevolle componenten te halen, zoals bepaalde kostbare eiwitten, allerlei mineralen en chemische verbindingen. Dit zijn innovaties met kans op succes op de wat langere termijn. Voor de kortere termijn moet worden gedacht aan mest voor duurzame energieproductie (elektriciteit, warmte of mobiele brandstof) of een duurzame organische meststof voor de internationale handel.

Instrumenten

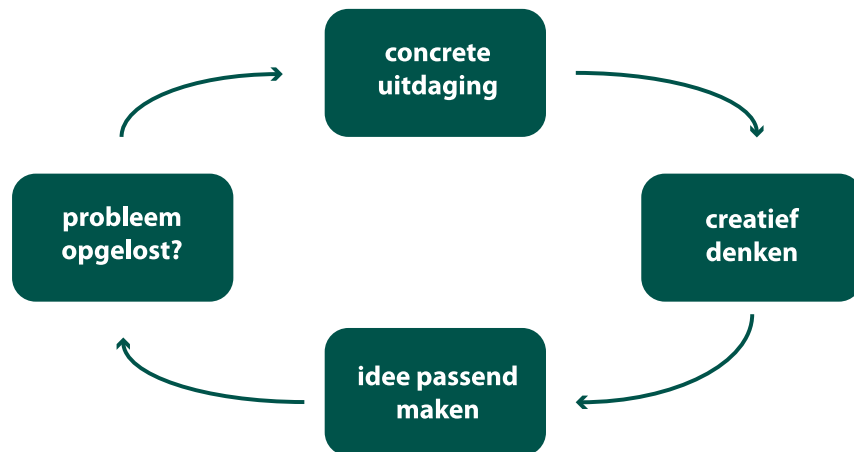
Ondernemers die met dit soort plannen rond lopen, hebben vaak behoefte aan een klankbord of iemand van buiten het bedrijf die met hen mee wil denken. Ook is vaak behoefte aan het beantwoorden van allerlei vragen. De overheid heeft hiervoor een aantal instrumenten, die ondernemers kunnen gebruiken om hun ideeën door te kunnen zetten tot een echte innovatie. We zetten deze instrumenten hierna op een rij.

• SBIR: competitie voor innovatieve ondernemers

Bedrijven kunnen zich via een offerte inschrijven. De SBIR wordt telkens via een tender opengesteld voor innovatieve ideeën op gebieden waar de overheid graag ontwikkelingen wil, bijvoorbeeld op het gebied van bio-based economy, reductie van methaanemissie uit mestopslagen en agrologistiek en biomassa. Het programma kent drie fasen: een haalbaarheidsonderzoek, onderzoek en ontwikkeling en het marktrijp maken van een product, techniek of dienst. De eerste twee fasen worden betaald door de overheid, de derde fase door de ondernemer. De SBIR wordt uitgevoerd door Agentschap NL (www.agentschapnl.nl).

• Innovatievouchers

Ondernemers die willen innoveren, kunnen hun voordeel doen met wetenschappelijke kennis om hun vragen te beantwoorden. Universiteiten en onderzoeksinstituten hebben deze kennis vaak op de plank liggen. Helaas weten ondernemers en kennisinstellingen elkaar echter lang niet altijd te vinden. Om de brug te slaan, zijn de innovatie-

vouchers in het leven geroepen. Een innovatievoucher is een virtuele tegoedbon die een MKB-ondernemer kan inruilen tegen kennis (www.nlinnovatie.nl/innovatievouchers).

• Koplopersloket

Innoverende ondernemers moeten bijna per definitie tegen de stroom in roeien, omdat ze de eersten zijn. Ze voldoen niet aan de bestaande subsidiecriteria, ondervinden problemen bij het vermarkten van hun producten, missen de nodige zakelijke vaardigheden, kunnen niet de juiste partners vinden of hebben last van knellende regelgeving (bestemmingsplan, vergunningen). De meeste koplopers hebben ruimte nodig om te experimenteren: een stuk land, een vergunning, een ontheffing of een eerste klant. Het Koplopersloket is een netwerk van gespecialiseerde ambtenaren van verschillende ministeries dat koplopers met complexe vraagstukken intensief begeleidt. Het Koplopersloket is ondergebracht bij het ministerie van Economische Zaken (www.senternovem.nl/energietransitie, zoek naar 'Koplopersloket').

• InnovatieNetwerk

InnovatieNetwerk ontwikkelt grensverleggende vernieuwingen in landbouw, agribusiness, voeding en groene ruimte en zorgt dat die door belanghebbenden in de praktijk worden gebracht. Het gaat om innovaties gericht op duurzame ontwikkeling en met een focus op de langere termijn. Deze grensverleggende vernieuwingen probeert InnovatieNetwerk in gang te zetten door het ontwikkelen van baanbrekende concepten die in de praktijk zorgen voor ingrijpende veranderingen. Hierbij wordt vaak gezocht naar mogelijkheden om de keten om te keren. InnovatieNetwerk is op dit moment bezig met een onderzoek naar ketenomkering in de mestmarkt (www.innovatienetwerk.org).

• Provincies

Ook provincies bieden soms mogelijkheden aan voor financiële ondersteuning van innovaties, onder andere in combinatie met andere gewenste beleidsdoelen van de provincie. Raadpleeg hiervoor de websites van de provincies.

Hans Verkerk *secretaris sectie ME*